

راهکارهای آموزش مهارت طبقه بندی با محوریت کتاب علوم تجربی چهارم دبستان

حسین تیموری جروکانی^۱

دانشجو معلم دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید باهنر اصفهان، hossain78tj@gmail.com

چکیده- علوم تجربی، یکی از دروس پایه و جذاب در دبستان می باشد که در طول تاریخ با رویکرد های متفاوتی آموزش داده می شده است. رویکرد فرایندی در آموزش علوم معتقد است که باید به فرایندهای کسب علم مانند مشاهده، طبقه بندی، آزمایش، پیش بینی، مدل سازی و... بیش از محتوای علمی توجه شود و این رویکرد در درس اول کتاب های ششگانه علوم تجربی دبستان حاکم است. مهارت طبقه بندی یکی از مهارت هایی است که در کتاب های علوم به آن اشاره شده است که باید با روش ها و ابزار متفاوت آموزش داده شود تا دانش آموزان با مفهوم طبقه بندی آشنا شده و آن را به کار ببرند. هدف از این پژوهش ارائه روش ها و راهکارهایی است که در آموزش مهارت طبقه بندی در علوم به کار می روند. در این پژوهش از روش تحلیلی-توصیفی و مطالعات کتابخانه ای استفاده شده است. بر اساس یافته ها، راهکارهای کلید دوراهی، جعبه های کفش یا شیشه های نوشابه، تازدنی، آدمک، درخت دانش و الگوی دریافت مفهوم روش هایی بودند که برای آموزش این مهارت پایه علوم تجربی به معلمان پیشنهاد شدند.

کلید واژه- آموزش، رویکرد فرایندی، طبقه بندی، علوم تجربی.

خواهیم در شاگردان ایجاد کنیم، دربر می گیرد [10]. کلوتر نیز معتقد است که تدریس فعالیت بین الاشخاصی است که معطوف به یادگیری بوده و توسط یک یا چند نفر به انجام می رسد [2]. وقتی بحث علوم تجربی به میان می آید، بهتر است واژه آموزش را به کار ببریم، چراکه در رویکردهای جدید، فراگیری علوم تجربی به کلاس درس محدود نمی شود. به زبان دیگر، درس علوم تنها در مدرسه و کلاس درس آموخته نمی شود بلکه همه عرصه های زندگی، محل یادگیری علوم است [4].

۱.۳ آموزش علوم

علوم تجربی (science) یکی از یازده حوزه یادگیری در برنامه درسی ملی است [4]. آموزش علوم و فناوری یکی از پایه های اساسی آموزش و پرورش است که تأثیر مستقیم آن در توسعه فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و افزایش سرمایه های مادی و معنوی یک جامعه به خوبی مشخص شده است [8]. برای آموزش علوم رویکردهای متفاوتی وجود دارد؛ ضرغام پور (۱۳۹۳) از رویکردهای انتقالی، تعاملی، فرآیندی، کاوشگری و زمینه محور، به عنوان رویکردهای آموزش علوم نام می برد [8].

۱.۴ رویکرد فرآیندی

۱- مقدمه

۱.۱ یادگیری

یادگیری یکی از مفاهیم بسیار مهم در علوم تربیتی و ابزار کار متخصصان آموزش و فناوری آموزشی است [12]. روانشناسان، یادگیری را تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه، که در نتیجه تمرین همراه با تقویت حاصل می شود، تعریف کرده اند [9]. یادگیری رابطه تنگاتنگی با آموزش و تدریس دارد و بسیاری از یادگیری ها از طریق آموزش و تدریس اتفاق می افتند.

۱.۲ آموزش و تدریس

آموزش، به هر گونه فعالیت یا تدبیر از پیش طراحی شده ای گفته می شود که هدف آن ایجاد یادگیری در یادگیرندگان است [7]. تدریس مفهومی خردتر و هدفمندتر از آموزش بوده و به کلاس درس و معلم محدود می شود. به بیان دیگر تدریس عبارت است از تعامل یا رفتار متقابل معلم و شاگرد، بر اساس طراحی منظم و هدفدار معلم، برای ایجاد تغییر در رفتار شاگرد. تدریس مفاهیم مختلف مانند نگرش ها، گرایش ها، باورها، عادت ها و شیوه های رفتار و به طور کلی انواع تغییراتی را که می